

Dr. Sulyok Tamás
az Alkotmánybíróság elnöke részére

Tárgy: amicus curiae a IV/03010/2021. sz. ügyben

Tisztelt Elnök Úr!

A Társaság a Szabadságjogokért jogvédő szervezet (TASZ) a bíróság barátjaként fordul a Tisztelt Alkotmánybírósághoz a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybevételéről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet elleni alkotmányjogi panasz alapján indult, IV/03010/2021. számon iktatott ügy vonatkozásában. Hivatkozva az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) Tü. határozat 36. § (10) bekezdésére, kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy a fent megjelölt ügy elbírálásakor az alább kifejtett érveket is figyelembe véve hozza meg döntését.

A TASZ több évtizede foglalkozik az egészségügyi önrendelkezési jog és más betegjogok érvényesülésénjogi kérdésekkel. Szervezetünk -- a hozzánk forduló jogkereső polgárok képviselőjében -- rendszeres indítványozója, közreműködője az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága előtti eljárásoknak. Azért és azon dolgozunk, hogy alapvető jogait mindenki megismerhesse és érvényesíthesse a hatalom indokolatlan vagy aránytalan beavatkozásaival szemben. Jelen beadványunk sem más célt szolgál, mint azt, hogy az emberek alapvető jogain ne essen csorba.

Azért adjuk be ezt a beadványt, mert úgy véljük, hogy az Alkotmánybíróság döntésének a panaszügy indítványozójának a jogain messze túlmutató jelentősége lesz, ám a panasz – amely természeténél fogva egyedi jogorvoslati kérelem – szükségképpen egyedi megvilágításba helyezi a támadott alapjog-korlátozást. Szeretnénk, hogy az Alkotmánybíróság olyan jogi érveket is számításba vegyen a döntése meghozatalakor, amelyek az ügyben megnevezett alaptörvény-sértésnek a panaszos jogi helyzetén túlmutató következményeit is értékeli.

Kérjük a Tisztelt Elnök Urat, hogy beadványunkat juttassa el az Alkotmánybíróság tagjaihoz, továbbá tegye mindenki számára elérhetővé az alapügy elektronikus adatlapján.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

A IV/03010/2021. számon iktatott ügyben (a továbbiakban: „**panaszügy**”) az indítványozó az Abtv. 26. § (2) bekezdése szerinti eljárásban indítványozta a koronavírus elleni védőoltás kötelező igénybevételéről szóló 449/2021. (VII. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: „**Rendelet**”) 1. § (6) bekezdésének, valamint az 1. § (8)-(10) bekezdésének a megsemmisítését, mert azok sértik az indítványozó emberi méltósághoz való jogát (Alaptörvény II. cikk), az egészséget, biztonságot és a méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételekhez való jogát [Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdés], valamint a testi, lelki egészséghez való jogát [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés]. Kérjük, hogy a szóban forgó indítvány elbírálásakor tartsák szem előtt az alább kifejtett megállapításokat az Alkotmánybíróság hatáskörével, valamint a támadott alapjog-korlátozás megengedhetőségével összefüggésben.

Osztjuk az indítványozó álláspontját abban, hogy a Rendelet támadott rendelkezései beavatkoznak a beoltandó személyek emberi méltósághoz való jogából levezethető részjogosultságaiba, így az egészségügyi önrendelkezési jogba és a testi integritáshoz való jogba is (ennek igazolását ld. a 2. pontban), amelyek védelmét az Alaptörvény II. cikke garantálja. Bár a panaszügyet generáló indítvány nem hivatkozik rá, a Rendelet 1. § (8) bekezdése, amely a dolgozók végkielégítés nélküli elbocsátásáról rendelkezik, a tulajdonhoz való jogot is korlátozza (ennek igazolását lásd a 4. pontban), amelynek védelmét – az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésén túl – az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első Kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikke is garantálja. Ez utóbbira azért hívjuk fel a figyelmet, mert a jogszabályi rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatát az Alkotmánybíróság hivatalból is köteles vizsgálni, tehát annak ellenére is, hogy arra a panaszügy indítványozója nem hivatkozik.¹

¹ Nem tagadjuk az összefüggést az indítványozó által felhívott további alaptörvényi rendelkezések – az Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdése, valamint a XVII. cikk (3) bekezdése – és a Rendelet támadott rendelkezései között, beadványunk azonban ezeket az alkotmányjogi összefüggéseket nem tárgyalja.

Beadványunkban nem a védőoltásnak a bizonyos foglalkozásokban való kötelezővé tételével szemben foglalunk állást, hanem azt vitatjuk, hogy az oltás elmaradásához fűzött, a Rendelet szerinti jogkövetkezmény összhangban áll az Alaptörvénnyel. Amellett érvelünk, hogy a Rendelet 1. § (10) bekezdésében foglalt „és végkielégítés” szövegrészét az Alkotmánybíróságnak visszamenőleges hatállyal meg kell semmisítenie, mert az

- aránytalanul korlátozza az egészségügyi önrendelkezéshez, valamint a testi integritáshoz való jogot, ennél fogva az Alaptörvény II. cikkébe ütközik;
- aránytalanul korlátozza a tulajdonhoz való jogot is, ezért nemzetközi szerződésbe, az Emberi Jogok Európai Egyezménye Első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkébe ütközik – ennek vizsgálatára az Alkotmánybíróság hivatalból köteles.

1. Az alapjogok korlátozására irányadó mérce veszélyhelyzet idején

Az alapjogok érvényesülését érintő állami beavatkozás rendszerint csak akkor áll összhangban az Alaptörvénnyel, ha megfelel az alapjogok korlátozására irányadó szükségességi-arányossági teszt mércéjének. Különleges jogrendben azonban, így veszélyhelyzet idején is, alkotmányosan megengedett az alapjogok szükségtelen vagy aránytalan korlátozása, mi több, akár a felfüggesztése is [Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdés]. A panaszügy által is felvetett, alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdés, hogy miként alakul ennek a rendelkezésnek a hatálya, és ez alapján hogyan érinti a panaszügyben felvetett alapjogi kérdések elbírálását.

Olvasatunkban az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében szereplő jogkorlátozás nem úgy értendő, mint amely a veszélyhelyzet ideje alatt bevezetett, a különleges jogrend részét képező összes alapjogkorlátozás tekintetében megtűri a szükségtelen vagy aránytalan korlátozást. Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésében meghatározott speciális jogkorlátozási mérce csakis akkor és annyiban engedi meg az általános alapjogi teszt szerint megengedettnél súlyosabb korlátozást, amikor és amennyiben a súlyosabb korlátozás elkerülhetetlen a veszélyhelyzet megfelelő kormányzati kezeléséhez. **Ebből következik, hogy az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdésének alkalmazása a veszélyhelyzeti korlátozások alaptörvény-konformitásának vizsgálata során nem lehet automatikus; az Alkotmánybíróságnak esetről esetre, szabályról szabályra kell vizsgálnia, hogy az adott jogkorlátozás tekintetében alkalmazható-e az**

általánosnál súlyosabb korlátozást megengedő alaptörvényi szabály. Ezt az értelmezést diktálja az Alkotmánybíróság 15/2021. (V. 13.) AB határozata is, amely szerint:

„...bár a rendkívüli helyzet rendkívüli intézkedések meghozatalát teszi lehetővé, az alkotmányozónak nem volt célja a különleges jogrendi jogalkotót felhatalmazni sem arra, hogy a veszély leküzdésével össze nem függő alapjog-korlátozást vezessen be, sem arra, hogy egyes alapjogokat jobban korlátozzon, mint amennyire a rendkívüli körülmény indokolja. A korlátlan vagy korlátozhatatlan hatalom eleve ellentétes az Alaptörvény szellemiségével, még különleges jogrend idején is. Az Alaptörvényből tehát nem következik, hogy veszélyhelyzet idején akár az összes alapjog automatikusan felfüggeszthető lenne, az emberi élet és méltósághoz való jog, a kínzás tilalma és a büntetőjogi garanciák kivételével.” (Indokolás [34-35]).

Az Alaptörvény 54. cikk (1) bekezdése – amellet, hogy lehetővé teszi az általános alapjogi tesztől eltérő mércének megfeleltethető alapjogkorlátozást –, egyértelműen leszögezi, hogy az emberi méltósághoz való jog még különleges jogrendben sem függeszthető fel, illetve e jog tekintetében még különleges jogrendben sincs helye szükségtelen vagy aránytalan korlátozásnak. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az emberi méltósághoz való jogból közvetlenül levezethető részjogosultságok szükségtelen vagy akár csak aránytalan korlátozása egyúttal az emberi méltósághoz való jog mint anyajog sérelmét is jelenti. Ez azt jelenti, hogy az emberi méltósághoz való jogot övező erős védelem kiterjed az e jogból levezethető alapjogi jogosultságokra is, mégpedig függetlenül attól, hogy éppen fennáll-e különleges jogrend, vagy sem. **Ebből pedig az következik, hogy az egészségügyi önrendelkezési jog és a testi integritáshoz való jog Rendelet szerinti korlátozásának alkotmányossága az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített alapjogi teszt szerint ítélandó meg,** vagyis az Alaptörvény 54. cikke szerinti felhatalmazás a szükségtelen, illetve aránytalan alapjogkorlátozásra e jogokra nézve nem terjed ki. Hasonló alapokon ugyanerre a következtetésre jutott az Alkotmánybíróság a IV/01093/2021. ügyben meghozott határozatában (Indokolás [101]).

2. Az emberi méltósághoz való jog érintettsége

A Rendelet 1. § (9) bekezdése értelmében a munkáltató köteles mindazoknak azonnali hatállyal megszüntetni a foglalkoztatási jogviszonyát, akik végső felszólítására sem veszik fel határidőn belül a koronavírus elleni védőoltást (ide nem értve azokat, akik igazolják, hogy esetükben az oltás elmaradásának egészségügyi indoka van). A Rendelet 1. § (10) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az oltatlanokat felmondási vagy felmentési idő és végkielégítés nélkül kell elbocsátani.

A védőoltás felvételének kötelezővé tételével az állam beavatkozik a beoltandó személy emberi méltósághoz való jogából levezethető részjogosultságokba, így az egészségügyi önrendelkezési jogba és a testi integritáshoz való jogba is. A koronavírus elleni védőoltás felvétele nem önkéntes azok esetében, akiket az állam megfosztani rendel az egzisztenciális megélhetését biztosító állásától, illetve annak megszűnésével kapcsolatos veszteséget enyhítő garanciáktól abban az esetben, ha nem oltatják be magukat. Önkéntesnek ugyanis csak a külső kényszertől mentes döntéseket tekinthetjük. Nem kényszertől mentes és ezért nem is önkéntes azonban a döntése annak, akit a jogalkotó a munkahelye, mi több, akár a foglalkozása felmondási vagy felmentési idő és végkielégítés nélküli elvesztésével büntet, ha nem veszi igénybe az oltást. **Az érintettnek olyan nagy árat kell fizetnie az oltást elutasító döntése ellenében, amely lehetlenné teszi a szabad választást az oltás felvétele vagy elutasítása között.** Márpedig teljes önrendelkezési joga az Alkotmánybíróság szerint csak annak van, aki befolyástól mentes, szabad döntést hozhat a saját életét érintő kérdésekről [vö. 21/1996. (V. 17) AB határozat – ABH 1996, 74, 80]. Ezt azért tartjuk fontosnak külön kiemelni, mert a IV/01093/2021. ügyben született határozatban az Alkotmánybíróság tagadta az összefüggést a védettségi igazolvány jogintézménye és az egészségügyi önrendelkezési jog között, azon az alapon, hogy az oltás a polgárok számára nem kötelező, hanem önkéntes. **Valójában azonban egy adott védőoltás kötelező vagy önkéntes jellege nem pusztán, sőt nem is elsősorban azon múlik, hogy a jogalkotó kifejezett rendelkezéssel kötelezi-e az egyéneket az oltás felvételére, hanem éppen azon, hogy a szabályozás milyen jogkövetkezményt kapcsol az oltás elutasításához.** Ha pedig elismerjük, hogy egy adott védőoltás önkéntes vagy kötelező jellegének megítélése azon is múlik, hogy az oltás felvételének elmulasztásához milyen jogkövetkezmények fűződnek, akkor a jogkövetkezmények alkotmányosságának megítélését azt elismerve kell elvégezni, hogy azok összefüggésben állnak az egészségügyi önrendelkezési joggal. Megjegyezzük, hogy az egészségügyi dolgozók védőoltásának kötelező jellegét a Rendelet is elismeri címében.

3. *Az emberi méltósághoz való jog sérelme*

Az 1. Pontban rögzítettekben következik, hogy a járványt a kormánynak az emberi méltósághoz való jog feltétlen tiszteletben tartásával kell féken tartania. Az, hogy a kormány tiszteletben tartotta-e az emberi méltósághoz való jogot, az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti mérce alapján dől el.

Ahogy az indítványozó, úgy **mi sem vitatjuk, hogy a Rendelet legitim célt szolgál.** A betegek életének, egészségének védelme – amelyet alanyi alapjogok és az állam intézményvédelmi kötelezettsége egyaránt megalapoz – járványhelyzetben legitim indokkal szolgál az egészségügyi dolgozók oltásra kötelezésének. Az állam intézményvédelmi kötelezettsége kiterjed arra is, hogy biztosítsa az egyéni jogok érvényesüléséhez elengedhetetlen egészségügyi ellátórendszer működőképességét. Ez a cél nemcsak a betegekkel közvetlen kapcsolatba kerülő dolgozók (orvos, ápoló, műtőssegéd, takarító stb.) kötelező oltását alapozhatja meg, hanem akár a háttérben dolgozó munkatársakét (laboráns, kórházi gyógyszerész stb.) is, akiknek tömeges kiesése a munkából súlyos csapást mérhet az egészségügyi ellátórendszer működőképességére.

Az, hogy az elérni kívánt célt szükséges és arányos korlátozással valósítja-e meg a jogalkotó, amikor egy adott munkakörben dolgozókat oltásra kötelez, számos körülmény együttes figyelembevételét követeli meg. Az adott fertőző betegség, annak terjedési jellemzői, az adott munkakörben dolgozók szerepe az emberek alapvető jogainak gyakorlásában, alapvető szükségleteik kielégítésében, továbbá az, hogy mennyire hatékony az oltás a fertőzés terjedésének megállításában, mind olyan tényező, amely befolyással van annak megválaszolására, hogy az adott védőoltásra kötelezés megfelel-e a jogkorlátozásra irányadó alapjogi tesztnek.

Kiindulva abból, hogy a védőoltásra kötelezés erejét az oltás elutasításához kapcsolt szankció adja, megállapítható, hogy a jogkorlátozás súlya alapvetően az oltatlanokra kirótt szankció súlyosságában mérhető. A szankció erején múlik ugyanis, hogy az érintetteknek mekkora árat

kell fizetniük azért, hogy nem oltatják be magukat. **A kötelezéshez kapcsolt szankció tehát kulcsfontosságú a jogkorlátozás arányossága szempontjából.**

A jogalkotó által kirótt, a Rendelet 1. § (9)-(10) bekezdésében meghatározott szankció súlyos csapást mér a be nem oltott dolgozókra, olyannyira, hogy ennél súlyosabbat – a munkajog magyar jogrendszerben elismert eszközrendszerét tekintve – nem is mérhetne. Azt az alapvető hátrányt, amit az oltatlanok elszenvednek, vagyis a munkahelyük elvesztését, három tényező is súlyosbítja: egyrészt a munkáltatói felmondás azonnali hatályosulása, melynek következtében a dolgozót felmondási, illetve felmentési idő nem illeti meg; másrészt az, hogy az oltatlanok végkielégítésre sem számíthatnak; harmadrészt pedig az, hogy nem helyezkedhetnek el azonos vagy hasonló munkakörben, hiszen az alkalmazásuk feltétele a teljes egészségügyi ágazatban, hogy be legyenek oltva.

Az, hogy az oltatlan egészségügyi dolgozók járvány idején nem végezhetik tovább a munkájukat, okszerűen következik az oltásra kötelezés céljából. A munkavégzés lehetőségének fenntartása mellett végezhető, a fertőzés terjedésének lehetőségét visszaszorító eszközként az oltatlan dolgozók folyamatos tesztelése jöhetne szóba, ez azonban fokozott kockázattal jár a megbiztonságra nézve. A tesztelés ugyanis nem védi a dolgozót a komolyabb megbetegedéstől, így munkából való kieséstől; ráadásul az oltottak még megfertőződésük esetén is kevesebb vírust terjesztenek, mint az oltatlanok, így esetükben a fertőzés továbbadásának esélye is kisebb, mint a tesztelések között megfertőződött dolgozóké – különösen akkor, ha az oltottakat is időről időre, a tüneteket mutató oltottakat pedig minden esetben tesztelik. Az oltatlan dolgozók kizárása a munkavégzési folyamatokból tehát ugyanazon okból és ugyanazon körülményekre figyelemmel minősülhet szükséges és arányos szankciónak, mint maga az oltásra kötelezés.

A jogalkotónak az oltás elutasításához kapcsolódó jogkövetkezmények meghatározása során ugyanakkor tekintettel kell lennie arra, hogy a biztonságos betegellátásra az oltatlan dolgozók munkaviszonyának megszüntetése is fenyegetést jelent, hiszen az a dolgozói állomány csökkenéséhez vezet. Az oltásra kötelezés során ezért a jogalkotónak – a betegek védelme érdekében – arra is törekednie kell, hogy visszatartsa az érintett dolgozókat attól a döntéstől, hogy elutasítsák a védőoltást. Ebben nagy szerepe van annak, hogy a jogalkotó milyen szankciót kapcsol a kötelezéshez. Vonzóbb választási lehetőségnek mutatkozik az oltás elutasítása akkor,

ha annak következménye legfeljebb a dolgozó foglalkoztatási jogviszonyának pusztán felfüggesztése vagy rendes megszüntetése, mint akkor, ha a jogkövetkezmény a foglalkoztatási jogviszony azonnali hatályú, felmondási (felmentési) idő és végkielégítés nélküli megszüntetése. A panaszügy indítványozójával ellentétben ezért nem tartjuk „érthetetlennek” azt, hogy a jogalkotó az oltatlanok felfüggesztését nem tartotta adekvát szankciónak; a kötelezés célja – a biztonságos betegellátás biztosítása – ugyanis ennél súlyosabb szankciót is igazolhat.

Egyetértünk viszont az indítványozóval abban, hogy a szankcióban megnyilvánuló állami beavatkozás nem felel meg az arányosság követelményének. **Álláspontunk szerint a Rendelet a biztonságos betegellátást olyan súlyú jogkorlátozás árán kívánja biztosítani, amely nem áll arányban az elérni kívánt céllal.**

Arányossági szempontból azt még elfogadhatónak tartjuk, hogy a be nem oltott dolgozóknak a szabályozás nem biztosít felmondási időt. A felmondási idő mindenekelőtt azt hivatott elősegíteni, hogy a munkavállalónak legyen ideje hozzáigazítani az életét az új helyzethez, és ne egyik napról a másikra találja magát az egzisztenciális biztonságot jelentő munka nélkül. Elmondható, hogy ezt az adaptációs időt a jogalkotó bizonyos mértékben biztosította azzal, hogy összességében kéthónapos felkészülési időt hagyott az oltás felvételére és ezzel az oltatlanokkal szembeni szankciók alkalmazására. A türelmi idő lejártát követő haladéktalan elbocsátást diktálja az is, hogy az egészségügyi szolgáltatók mielőbb berendezkedhessenek arra a működésre, hogy az ellátást csak védőoltással rendelkező dolgozókkal biztosítsák. Lehet persze úgy érvelni, hogy az oltatlanokat a felmondási idő teljes időtartama alatt fel lehetne menteni munkavégzési kötelezettség alól, így nem jelentenének kockázatot a betegekre vagy azokra a dolgozókra, aki egészségügyi okból nem tudják beoltatni magukat. Ez azonban a kórházaknak, rendelőknek nehezen kompenzálható munkaerőkiesést, az oltatlan dolgozóknak pedig diszkriminatív előnyt — fizetett szabadságot — jelentene a beoltott kollégákhoz képest. Ha viszont az oltatlan dolgozók jogviszonya felmondási idő nélkül szűnik meg, akkor pozíciójukat hamarabb betöltheti olyan személy, aki rendelkezik védőoltással. Így nincs tényleges munkaerőkiesés, ami lényeges szempont a biztonságos betegellátás szempontjából.

A munkahely elvesztése és a felmondási idő hiánya tehát még együtt sem feltétlenül okoz aránytalan jogsérelmet az oltást elutasító dolgozóknak. Az ugyanakkor, hogy mindemellett

semmilyen mértékű végkielégítésre sem számíthatnak, megítélésünk szerint már aránytalanná teszi a jogkorlátozást. Különös tekintettel arra, hogy ez a jogfosztás egy további alapjogot is érint, mivel a munkavállalói végkielégítés – mint jogos váromány – a tulajdonhoz való jog védelme alatt is áll.

A szankciónak az az eleme, amely az elbocsátott egészségügyi dolgozók végkielégítéstől való megfosztásáról rendelkezik, abszolút alávetett pozícióba taszítja a dolgozót az állammal – az állami akaratot az adott jogviszonyban megtestesítő munkáltatóval – szemben. Ez a felállás a dolgozó szempontjait szemernyit sem veszi figyelembe, miközben kifejezetten megtorló jellegű.

Az arányosság vizsgálatánál tekintettel kell lenni arra, hogy *(i)* az egészségügyi dolgozók az oltás elutasításakor **alapvető jogukat gyakorolják**; hogy *(ii)* egy olyan, újonnan bevezetett jogszabályi feltétel miatt veszítik el munkájukat, amit **állásuk elfogadásakor nem láthattak előre**; hogy *(iii)* a felmondási idő hiánya miatt úgy veszítik el állásukat, hogy egyetlen napra sem kaptak felmentést a munkavégzési kötelezettség alól, így **álláskeresési lehetőségeik erősen limitáltak** – különös tekintettel arra, hogy hasonló munkakörben oltatlanként nem is helyezkedhetnek el, ebből következően pedig; hogy *(iv)* számos elbocsátott dolgozó hónapokig biztosan nem fogja tudni gyakorolni a foglalkozását, vagyis az oltásra **kötelezés a foglalkozás szabad megválasztásához való jognak is korlátja**; valamint hogy *(v)* az oltás elutasítása **nem vétkes magatartás**, ezért az ahhoz kapcsolódó szankció nem lehet azonos a vétkes munkavállalói kötelezettségszegést megtorló törvényi szankcióval. Ha ezekre a körülményekre a jogalkotó tekintettel lett volna, arra kellett volna jutnia, hogy nem vonhatja el az elbocsátott dolgozók anyagi biztonságát megalapozó végkielégítést.

Nem osztjuk az igazságügyminiszter és az egészségügyért felelős államtitkár egymással összeecsengő álláspontját, miszerint az oltási kötelezettség alóli mentesülés lehetősége szolgál bizonyítékul arra, hogy a Rendelet figyelembe veszi az egészségügyi dolgozók érdekeit. Varga Judit és Horváth Ildikó külön-külön kifejtik az Alkotmánybírósághoz eljuttatott „amicus curiae” beadványukban, hogy a Rendelet 1. § (4) bekezdése, amely szerint nem köteles oltottságának igazolására az, aki számára az oltás egészségügyi okból ellenjavalt, garanciaként szolgál a dolgozók jogainak érvényesülésére. Csak hogy az állam az egészségügyi önrendelkezési jog

sérelmén messze túlmutató alapjogsérelmet okozna akkor, ha oltásra köteleznék azokat, akik esetében igazolt kontraindikáció áll fenn. Az Alkotmánybíróságnak észre kell vennie, hogy a saját elhatározásból és az objektív egészségügyi körülmény folytán be nem oltott személyek nem tartoznak homogén csoportba, így az utóbbi jogalanycsoportba tartozók jogainak védelme érdekében bevezetett mentesítés nem kompenzálja a hiányát az előbbi jogalanycsoportba tartozók érdekei figyelembevételének.

4. A tulajdonhoz való jog sérelme

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 32. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f*) pontja alapján a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatát bármely eljárása során hivatalból végzi.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) Első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke garantálja a tulajdonhoz való jogot. E jog hatálya az Emberi Jogok Európai Bírósága (EJEB) értelmezése szerint kiterjed minden olyan vagyoni jellegű juttatásra, amire a részes államok szabályozása jogot biztosít (*Moskal v. Poland*, application no. 10373/05).

Ha a jogalkotó nem tiltotta volna meg a végkielégítés kifizetését az oltatlanságuk miatt elbocsátottak számára, a dolgozók alappal követelheték volna azt munkáltatójuktól. A Rendelet által érintett foglalkoztatási jogviszonyokat a végkielégítés tekintetében szabályozó törvények, így a Kjt. és az Mt. ugyanis minden olyan esetre garantálják a végkielégítést, amikor a foglalkoztatási jogviszony megszüntetése a munkáltató érdekkörében felmerült okból történik [Kjt. 37. §, Mt. 77. §]. Az mindkét törvény alkalmazása szempontjából irreleváns, hogy adott esetben a munkáltató a saját akaratát hajtja-e végre, amikor a munkaviszony megszüntetéséhez folyamodik, avagy jogszabályi kötelezettségét teljesíti.

A fent hivatkozott jogszabályi rendelkezésekből fakadó, végkielégítés iránti igény a strasbourgi gyakorlat alapján tulajdoni védelmet élvez, amelynek elvonására csak a törvényesség elvével összhangban, feltétlenül szükséges esetben, az arányosság követelményének tiszteletben tartásával kerülhet sor.

A 3. pontban rögzítettek alapján nem vitatjuk, hogy a végkielégítés elvonása az EJEE szerinti legitim célt, közérdeket szolgál azáltal, hogy munkajogi szempontból teljesen előnytelen

alternatívává változtatja az oltás elutasítását, és ezzel fékezi a biztonságos betegellátáshoz szükséges dolgozói állomány csökkenését.

A cél azonban nem szentesíti az eszközt. A korlátozás alkotmányosságához kevés az, hogy az jogszerű célt szolgál, annak arányosnak is kell lennie. Az EJEB ennek kapcsán hangsúlyozza, hogy **a tulajdonelvonás csak akkor áll összhangban az EJEE-vel, ha méltányos egyensúlyt teremt a közösség általános érdeke és az egyén alapjogainak védelme között** (*Iatridis v. Greece*, application no. 31107/96, 58. §). A méltányos egyensúly hiányát igazoló szempontok egybeesnek az egészségügyi önrendelkezési jog korlátozásának aránytalansága kapcsán fentebb kifejtett szempontokkal (3. pont).

Mindezek alapján kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy annyiban mindenképpen tegyen eleget a panaszügy indítványozója által megfogalmazott kérelemnek, hogy a Rendelet 1. § (10) bekezdésében szereplő „és végkielégítés” szövegrészt megsemmisíti.

Budapest, 2021. október 28.

Tisztelettel:

Társaság a Szabadságjogokért